

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Ing. F. S.**, zastoupený Mgr. Vlastimilem Slanařem, advokátem se sídlem Krušinova 140/1, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 3, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2018, č. j. JMK 63353/2018, sp. zn. S-JMK 54474/2018/OD/Ša, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 11. 2019, č. j. 33 A 31/2018 – 38,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Hodonín, odboru dopravních a správních agend, ze dne 26. 3. 2018, č. j. MUHOCJ 21592/2018/DSA/OP/Lu, sp. zn. MUHO 16331/2017/DSA. Žalobce byl uznán vinným ze spáchání přestupků podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4, § 125c odst. 1 písm. d) a § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále též „zákon o silničním provozu“).

[2] Přestupkového jednání se dopustil tím, že dne 23. 11. 2017 v 9:24 hod., v katastru obce Hodonín, na silnici I/55 v křižovatce se silnicí II/432, ve směru jízdy na obec

Rohatec, jako řidič vozidla tov. zn. Audi A4 Avant, RZ: X, v soupravě s přívěsem tov. zn. Agados, RZ: X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec stanovenou dopravní značkou B20a (70 km/h) o 24 km/h, neboť mu byla naměřena rychlost 97 km/h, která byla po zohlednění tolerance měřicího zařízení snížena na rychlost 94 km/h.

[3] Dále bylo žalobci kladeno za vinu, že se po pozitivním výsledku na přítomnost alkoholu v dechu, zjištěným dechovou, ale neverifikovanou zkouškou pomocí přístroje Dräger a řádném poučení, odmítl podrobit v lékařském zařízení Nemocnice TGM Hodonín na výzvu policisty lékařskému vyšetření odběrem krve pro zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Současně měl žalobce řídit vozidlo, které nesplňovalo technické podmínky stanovené zvláštním právním předpisem. Kontrolou technického stavu ze strany hlídky Policie České republiky bylo zjištěno nadměrné opotřebení obou předních pneumatik, jejichž činná plocha nedosahovala 1,6 mm v celé šířce běhounu, přičemž míra opotřebení dosáhla úrovně indikátorů opotřebení dezénu (TWI – tread wear indicator), umístěných v hlavních dezénových drážkách.

[4] Za spáchání uvedených přestupků byla žalobci uložena pokuta ve výši 30.000 Kč, zákaz řízení všech motorových vozidel na dobu 12 měsíců a povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1.000 Kč.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce správní žalobu. Namítal v ní, že nebyl dostatečně objasněn skutkový stav věci, neboť ze spisu nevyplývá, kdo dal řidiči specifický pokyn podrobit se v lékařském zařízení odběru krve. Není také jasné, zda správní orgán měl k tomuto konkrétnímu pokynu zákonné zmocnění, resp. zda a ve kterém právním předpise je takto striktní povinnost řidiči uložena. Řidič nabízel poskytnutí biologického materiálu, konkrétně moči. Policií České republiky i zdravotním personálem bylo však odebrání tohoto druhu biologického materiálu odmítnuto, resp. přímo znemožněno. Žalobce se podrobil orientační dechové zkoušce, stejně jako se podrobil odbornému lékařskému vyšetření, splnil tedy podmínky stanovené zákonem. Žádný právní předpis nestanoví, že správní orgán či službu konající lékař mohou určit, který konkrétní druh biologického materiálu bude odebrán. Výzva službu konajícího lékaře k odběru krve a zamítnutí nabízeného odběru moči tedy nenachází oporu v právní úpravě. Žalobce správními orgány doložil důkaz, který prokazuje, že míru alkoholu v krvi lze získat i z rozboru odebraného vzorku moči (odborné vyjádření lékaře Ústavu soudního lékařství v Brně). Správní orgány si samy nemohly udělat úsudek o opaku, neboť se jedná o otázku odbornou, k jejímuž zodpovězení jsou povoláni toliko znalci z příslušného oboru. Poskytnutý vzorek moči má stejný potenciál k určení hladiny alkoholu v krvi, jako poskytnutý vzorek krve.

[6] Vadou trpí také výrok rozhodnutí správních orgánů, neboť dostatečně a úplně nespecifikuje porušení konkrétních právních předpisů. Ve výroku rozhodnutí byl ve vztahu k vymezení porušené právní povinnosti uveden pouze odkaz na § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu. Z pohledu žalobce se jedná o nedostatečnou specifikaci, protože povinnost podrobit se lékařskému vyšetření odběrem krve vyplývá až ze speciálního právního předpisu, na který je zákonem o silničním provozu odkazováno. V této souvislosti žalobce poukazuje na protiústavnost závěrů rozsudku Nejvyššího

správního soudu ze dne 16. 12. 2009, č. j. 6 As 40/2009 - 125, č. 2027/2010 Sb. NSS, ve kterém obdobné vymezení porušení právní povinnosti soud shledal zákonným.

[7] Krajský soud shledal rozhodnutí žalovaného zákonným a zamítl žalobu. Soud uvedl, že v projednávané věci vydal pokyn k odběru krve nstržm. M., což sám žalobce potvrdil podpisem záznamu o odmítnutí výzvy, v němž je tato skutečnost výslovně uvedena. Poučil-li o tomtéž žalobce i zdravotnický personál, nejedná se ve smyslu zásady *superfluum non nocet* (nadbytečné neškodí) o vadu, natož o vadu způsobující nezákonnost rozhodnutí správních orgánů.

[8] Zákon o silničním provozu odkazuje na dnes již zrušený zákon č. 379/2005 Sb. Tento právní předpis byl ovšem v době spáchání přestupku neúčinný, neboť byl již dříve nahrazen zákonem č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále jen „zákon o ochraně zdraví“), který v § 20 odst. 4 stanovuje, že za účelem stanovení krevních hladin alkoholu nebo jiných návykových látek pomocí specifických toxikologických metod se provede toxikologické vyšetření biologického materiálu odebraného v rámci odborného lékařského vyšetření. Odborné lékařské vyšetření je dle § 2 písm. n) zákona o ochraně zdraví definováno jako cílené klinické vyšetření lékařem, včetně odběru biologického materiálu, za který se podle následujícího písmene daného ustanovení považuje vzorek žilní krve, moči, slin, vlasů nebo stěru z kůže nebo sliznic. Zákon o silničním provozu a zákon o ochraně zdraví výslovně nestanovují, zda může policista řidiče vozidla vyzvat k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření spojenému s odběrem konkrétního biologického materiálu, v tomto případě krve. Je však třeba vycházet z účelu dané právní úpravy, jímž je možnost co nejpresněji ověřit, zda byl řidič během řízení vozidla pod vlivem alkoholu či nikoliv, pakliže nelze za tímto účelem použít orientační dechové zkoušky.

[9] Přestože byl žalobce k odběru vzorku krve vyzván ze strany jednoho ze zasahujících policistů, je z písemného vyjádření službu konajícího lékaře MUDr. H. patrné, že odběr moči na žádost žalobce neprováděl proto, že se z ní hladina alkoholu nezjišťuje. Nelze pak přisvědčit argumentaci žalobce, že takový závěr je *a priori* nesprávný, a to s odkazem na odborné vyjádření ze dne 20. 11. 2017, podle kterého existují metody, jak lze hodnotu etanolu v krvi z moči vypočítat. Ostatně ani správní orgány tuto skutečnost nezpochybňovaly, ale pouze zdůraznily, že je tento druh výpočtu pouze orientační, protože je pro účely přestupkového řízení, kde se uplatňuje zásada v pochybnosti ve prospěch, logicky preferováno použití vzorku krve. Bylo by proti smyslu skutkové podstaty přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, pokud by si žalobce mohl libovolně volit druh biologického materiálu, který má být odebrán, resp. způsob, jakým bude jeho povinnost řidiče podle § 5 odst. 1 písm. f) téhož zákona splněna. Přijetí takového výkladu by totiž směřovalo k možnému zneužití za účelem vyhnutí se odpovědnosti za přestupek, mohl-li by si řidič nárokovat odběr biologického materiálu, ze kterého je přesné množství alkoholu v krvi obtížně či nepřesně zjištělné.

[10] Dotčená ustanovení je proto nutné interpretovat způsobem, že je to službu konající lékař, který je na základě svého vzdělání a odborné způsobilosti schopen určit, který biologický materiál má být pro účely odborného lékařského vyšetření použit (v tomto

případě žilní krev), přičemž je povinností řidiče vozidla, aby jeho odběr na zákonnou výzvu policisty umožnil.

[11] Krajský soud odkázal na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 6. 2013, č. j. 17 A 2/2012 – 43, č. 2977/2014 Sb. NSS, který řešil obdobnou právní otázku. Dále uvedl, že v žalobce odmítl podstoupit odebrání žilní krve pro svůj panický strach z jehel a infekce, což není relevantním důvodem pro nepodstoupení odběru žilní krve.

[12] Závěrem konstatoval, že výrok správních orgánů považuje za dostatečný. Zákon o ochraně zdraví upravuje pro účely projednávání věci toliko podmínky provedení příslušného vyšetření. Tyto podmínky jsou uvedeny a hodnoceny v odůvodnění rozhodnutí.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[13] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[14] Ta je v podstatné části identickou kopií žaloby.

[15] Kromě vady výroku rozhodnutí správních orgánů a obsáhlé argumentace brojící proti úpravě podrobení se na výzvu lékařskému vyšetření a odběru stanoveného biologického materiálu (pozn. soudu: tyto kasační námitky jsou kopií žalobních bodů), namítá, že krajský soud a správní orgány vyšly z vyjádření službu konajícího lékaře – neodborníka – a zcela pominuly odborné vyjádření znalce z oboru soudního lékařství. Opomněly tak stěžejní důkaz. Nezabývaly se ani otázkou, zda odebraná moč představuje dostatečný podklad pro zjištění hladiny alkoholu v krvi. Odběr moči je přitom méně invazivním zásahem do práv, než odběr žilní krve. Pro výše uvedené stěžovatel navrhnul zrušit rozsudek krajského soudu a rozhodnutí žalovaného a věc vrátit k dalšímu řízení právě žalovanému.

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a rozsudku krajského soudu. Kasační stížnost navrhnul zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda v daném případě došlo ke splnění podmínek řízení o kasační stížnosti. Ověřil, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), uplatňuje přípustné důvody a v řízení je řádně zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Soud proto posoudil kasační stížnost v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody.

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud přezkoumává především rozhodnutí a postup krajského soudu, stěžovatel je proto povinen uvést konkrétní argumentaci zpochybňující závěry vyslovené v napadeném rozhodnutí krajského soudu (srov. např. rozsudky Nejvyššího

správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 249/2016 – 38, odst. 12, nebo ze dne 29. 1. 2015, č. j. 8 Afs 25/2012 – 351). Stěžovatel je tak v kasační stížnosti povinen se vymezit proti důvodům rozhodnutí krajského soudu nikoli správního orgánu, jakkoli krajský soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu a postupu tomu předcházejícímu (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009 – 77).

[20] V projednávané věci stěžovatel v podstatné části setrval na své žalobní argumentaci, přičemž věcně nebrojil (nepolemizoval) proti závěrům krajského soudu stran namítané vady výrokové části rozhodnutí správních orgánů, úpravě podrobení se na výzvu lékařskému vyšetření a odběru stanoveného biologického materiálu, resp. možnosti volby odebíraného biologického materiálu. Zdůraznil však, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s předloženým odborným vyjádřením ke stanovení množství hladiny alkoholu v krvi z moči. Zodpovězení této otázky může mít (podle stěžovatele) vliv i na správnost závěrů k ostatním otázkám, především v rovině posouzení kritéria vhodnosti a zejména potřeby odběru krve oproti jiným méně invazivním zásahům do lidského organismu.

[21] Stěžovatel správním orgánům předložil dokument označený jako „Odborné vyjádření“, ve kterém MUDr. M. Z., Ph.D., z Ústavu soudního lékařství v Brně, dospívá k závěru, že *„[o]rientačně lze použít pro výpočet minimální koncentrace etanolu v krvi z koncentrace moči vzorec Froentjese a Verburgta...“*.

[22] Krajský soud k tomuto stanovil, že *„z písemného vyjádření MUDr. H. (doručeno na podatelnu dne 15. 1. 2018) zřejmé, že odběr moči na žádost žalobce neprováděl proto, že se z ní hladina alkoholu nezjišťuje. Nelze pak přisvědčit argumentaci žalobce, že takový závěr je a priori nesprávný, a to s odkazem na odborné vyjádření ze dne 20. 11. 2017, podle kterého existují metody, jak lze hodnotu etanolu v krvi z moči vypočítat. Ostatně ani správní orgány tuto skutečnost nezpochybňovaly, ale pouze zdůraznily, že je tento druh výpočtu pouze orientační, protože je pro účely přestupkového řízení, kde se uplatňuje zásada v pochybnosti ve prospěch, logicky preferováno použití vzorku krve.“* (srov. bod [44] odůvodnění napadeného rozsudku).

[23] Sám lékař stanovil, že určení koncentrace (množství) etanolu (alkoholu) v krvi z moči je pouze orientační (což v textu vyjádření zvýraznil tučným písmem), taktéž dodal, že se jedná o výpočet minimálního množství alkoholu v krvi (tuto informaci také zvýraznil). Správní orgány z výše uvedeného správně dovodily, že z moči nelze přesně určit množství alkoholu v krvi, ale toliko stanovit jeho minimální množství v krvi. Jedná se přitom o výklad obsahu odborného vyjádření, který nevyžaduje jakoukoliv odbornost, a jsou k němu povolány, jak správní orgány, tak i soudy. Předložené odborné vyjádření tak není způsobilé bez dalšího zpochybnit závěr správních orgánů (potvrzený krajským soudem), že stanovení množství alkoholu v krvi z moči je toliko orientační a není přesné (stanoví pouze minimální množství alkoholu v krvi).

[24] Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že množství alkoholu v krvi pro účely trestního řízení lze určit z odebrané moči, jak však již dříve konstatoval Nejvyšší soud v např. rozsudku ze dne 14. 8. 2019, č. j. 5 Tdo 975/2019 – 154, *„hladina byla vypočtena z hladiny alkoholu v odebrané moči (zjištěná ve výši 2,75 g/kg) tzv. metodou Fronentjese a*

Verburgta (viz k tomu Zikmund, J. Výpočty hladin alkoholu. [online]. Dostupné k 14. 8. 2019 z <http://www.zikmund.org/alkohol/vypocty.htm>), která je pro obviněného velmi výhodná, v tomto ohledu se zdá být reálnější hladina alkoholu v krvi zjištěná pomocí dechových analyzátorů...“. Jedná se proto spíše o „záložní“ metodu pro stanovení alespoň minimálního množství alkoholu v krvi v případě, že nelze provést odběr žilní krve. V projednávané věci však odběru žilní krve nic nebránilo.

[25] Ačkoliv je odběr žilní krve oproti odběru moči více invazivní, je s ohledem na přesnost určení množství alkoholu v krvi zásahem nejenom vhodným, ale zejména potřebným (ve smyslu testu proporcionality). Soud pak neshledal, že by odběr krve byl v případě podezření, že řidič motorového vozidla byl ovlivněn alkoholem, a s tím spojenou ochranu ostatních účastníků provozu na pozemních komunikacích, nepřiměřeným zásahem do tělesné integrity podezřelého řidiče (srov. plenární stanovisko Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. Pl. ÚS-st. 30/10 k výkladu § 114 tr. řádu).

[26] V projednávané věci byl stěžovatel dne 23. 11. 2017 zastaven hlídkou Policie ČR, neboť překročil nejvyšší povolenou rychlost o 24 km/h. Zasahující policisté provedli zkoušku na přítomnost alkoholu v krvi s pozitivním výsledkem. Jelikož však byl rozdíl naměřeného množství alkoholu v krvi mezi jednotlivými měřeními vyšší než 10 % (0,33 ‰, 0,41 ‰ a 0,34 ‰), policisté stěžovatele vyzvali k podrobení se lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve, s čímž stěžovatel souhlasil. Po příjezdu do nemocnice stěžovatel odmítl odběr krve. Na svém postoji setrval i po opětovném poučení (a to i ze strany zdravotnického personálu) a následně výzvě k odběru krve.

[27] Pokyn a poučení o následcích odmítnutí podrobení se odběru biologického materiálu zasahující policista vydal dle § 124 odst. 10 písm. f) zákon o silničním provozu ve spojení s § 5 odst. 1 písm. f) téhož zákona a § 21 odst. 1 zákona o ochraně zdraví. Výslovně uvedl, že vyzývá k podrobení se odběru krve. Stěžovatel tento pokyn odmítl. Nabízená alternativa v podobě odběru moči namísto krve byla, jak službu konajícím lékařem, tak i zasahujícím policistou, odmítnuta. Do oznámení o přestupku stěžovatel uvedl, že s odběrem krve nesouhlasil, neboť má strach z infekce a panickou hrůzu z odběru krve. Službu konající lékař k tomu uvedl, že k neprovedení odběru krve nebyl žádný objektivní důvod. Z moči se hladina alkoholu v krvi nestanovuje.

[28] Stěžovatel byl tak shledán vinným ze spáchání tří přestupků, jejichž specifikace ve výrokové části rozhodnutí správního orgánu I. stupně vylučovala záměnu s jinými protiprávními činy (mezi jinými i s nepodrobením se na výzvu policisty vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem). Správní orgán I. stupně uvedl konkrétní ustanovení zákona, jež stěžovatel svým jednáním porušil, a popsal protiprávní činy (skutky), z jejichž spáchání ho uznal vinným. Skutečnost, že správní orgán I. stupně ve výrokové části neuvedl i ustanovení zákona o ochraně zdraví, které, jak správně uvedl krajský soud, toliko specifikuje podmínky pro provedení lékařského vyšetření, není vadou způsobující nezákonnost rozhodnutí (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 10. 2017, č. j. 4 As 165/2016 - 46, č. 3656/2018 Sb. NSS).

[29] V projednávané věci byl skutkový stav spolehlivě zjištěn. Skutkové námitky vznesené již v žalobě byly zcela beze zbytku přezkoumané krajským soudem, s jeho závěry

se Nejvyšší správní soud ztotožnil (stěžovatel v kasační stížnosti proti těmto závěrům nevznesl ani žádnou polemiku). Rozsudek krajského soudu (a ani řízení před správními orgány) pak netrpí žádnou z vad, ke kterým by dle § 109 odst. 4 s. ř. s. musel přihlédnout z úřední povinnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[31] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. března 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu